

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Γεώργιος Μερίκας**, κατὰ τὴν παρουσίαση τοῦ κατωτέρω ἔργου, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ παρουσιάσω στὴν Ὀλομέλεια τὸ ὑπὸ τὸν τίτλο «Ultrastructural Pathobiology» (ὑπερμorfολογικὴ παθολογία) σύγγραμμα τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Παθολογικῆς ἀνατομίας στὴν Ἱατρικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λουιζιάνας Πάριη Κωνσταντινίδη, τὸ ὁποῖο ἐξεδόθη πρὸ ἔτους ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο Elsevier.

Ἡ συγγραφή τοῦ Π. Κωνσταντινίδη, ἐκτάσεως 611 σελίδων, εἶναι κριτικὴ καὶ ἀνασκοπητικὴ κατὰ τὸν τύπο. Καὶ ἔχει σκοπὸ, ὅπως ὁ ἴδιος ἀπὸ προοιμίου ἐπισημαίνει, νὰ καταδειχθοῦν οἱ καθόλου συμβολές τῆς ἠλεκτρονικῆς μικροσκοπήσεως γιὰ τὴ βαθύτερη κατανόηση τῶν ποικίλων παθολογικῶν ἐπεξεργασιῶν, οἱ ὁποῖες λαμβάνουν χώρα κατὰ τὶς διάφορες νόσους ὄλων τῶν ὀργανικῶν συστημάτων.

Μὲ βάση τὸν ὡς ἄνω εὐρύτατο στόχο της, κατὰ πρώτη θεώρηση, θὰ ἐνόμιζε κανεὶς, ὅτι περισσότερο τῆς προσήκει ὁ τίτλος «ἠλεκτρονικομικροσκοπικὴ παθολογανατομία» σὲ ἀντιδιαστολὴ πρὸς τὴν καθιερωμένη παραδοσιακὴ παθολογανατομία τοῦ μικροσκοπίου τοῦ φωτός, ἢ ὁποία ἐπιτρέπει ἀδρότερες μόνον μορφολογικὲς ἐκτιμήσεις. Εἰς τὰ πράγματα ὅμως ὁ τίτλος ὑπομορφολογικὴ βιολογία, εἶναι δικαιολογημένος, διότι σ' αὐτὴ οἱ παθολογικὲς ἐπεξεργασίες σπουδάζονται τόσο μορφολογικὰ ὅσο ἐν ταυτῷ καὶ ἱστοχημικὰ, ἀνοσοϊστοχημικὰ καὶ ραδιοϊστοχημικὰ, δι' αὐτοραδιογραφικῶν τεχνικῶν. Καὶ ἐπομένως τὸ μορφολογικὸ στοιχεῖο παίρνει ὑπομορφολογικὲς διαστάσεις καὶ τὸ ξηρὸ, παθολογανατομικὸ παθολογικὸ καθίσταται δυναμικὸ, βιολογικὸ ἢ προσφεύστερα παθολογοβιολογικὸ, ἀφοῦ ἀφορᾷ σὲ νοσηρὴ κατάσταση.

Ἡ προσπέλασὴ των κατὰ τὶς νόσους παθολογικῶν ἐπεξεργασιῶν δομικὰ, χημικὰ καὶ κατὰ εὐλογη συνέπεια λειτουργικὰ ἐξασφαλίζει τὴ μεγαλύτερη μὲ τὰ σημερινὰ standards τῆς βιολογίας δυνατότητα κατανόησεως τῆς παθολογίας καὶ παθολογοφυσιολογίας τους. Καὶ προδίδει στὴ συγγραφή, πού γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ ἀπαιτήθηκε συλλογὴ καὶ ἐνδελεχὴς ἐπεξεργασία σωρείας ἐρευνῶν, γενομένων ἀπὸ εἰδικούς στὰ διάφορα ὀργανικὰ συστήματα ἱστοπαθολόγους, ἀξία σύγχρονου κλασσικοῦ βιολογικοῦ συγγράμματος.

Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου ταξινομεῖται σὲ ὀκτὼ μεγάλα κεφάλαια, ὑποταξινομούμενα σὲ ἑκατὸν ὀγδόντα ὀκτὼ μικρότερα, ἀπὸ τὴ σελίδα 1 ἕως τὴ σελίδα 498.

Κατὰ τὴ διαπραγματεύσῃ της παρεμβάλλονται 170 ἠλεκτρονικὲς μικροφωτογραφίες διαφόρων ἐρευνητῶν καὶ ἀπλὰ μισονατουραλιστικὰ σχέδια μὲ μελάνη, τοῦ

ιδίου του συγγραφέα, πολύ υποβοηθητικά για τὸν προσανατολισμὸ τοῦ ἀναγνώστη. Ἡ βιβλιογραφία, ὡς ἐκ τῆς εὐρύτητας καὶ φύσεως τοῦ περιεχομένου τῆς συγγραφῆς, εἶναι σ' ἀπαράμιλλο βαθμὸ πλούσια, μὲ ἀναφορὰς κατὰ τὸ πλεῖστο πειραματικές (σελ. 499 - 581). Ἀκόμα ἐπισυνάπτεται ταξινόμηση κατὰ κεφάλαιο καὶ χρονολογικὴ τάξη.

Ἴδου τὰ μεγάλα κεφάλαια:

1. Γενικὴ βλάβη κυττάρου
2. Εἰδικὴ κυτταρικὴ βλάβη
3. Γῆρας
4. Φλεγμονώδης ἀνταπόκριση
5. Θρομβωτικὴ ἀνταπόκριση
6. Ἀνοσολογικὴ ἀνταπόκριση
7. Ἀναγεννητικὴ ἀνταπόκριση
8. Νεοπλασματικὴ ἀνταπόκριση.

Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπεισέλθουμε σὲ ἀνάλυση αὐτῶν τῶν καθ' ἕκαστα κεφαλαίων. Θὰ περιορισθῶ, ὡς ἐκ τούτου, σὲ μερικὰ σχόλια, ἀδρῶς κατατοπιστικά γιὰ τὸ σύνολο τῆς συγγραφῆς.

Ἀπὸ τὰ ὀκτὼ κύρια κεφάλαια τὰ ἕξι ἀφοροῦν σὲ θεμελιώδη παθολοβιολογικὰ προβλήματα, γενικῆς φύσεως καὶ καταλυτικῆς κυριολεκτικὰ σημασίας γιὰ τὴ διαμόρφωση τῆς σύγχρονης βιολογικῆς νοοτροπίας τοῦ γιαιτροῦ. Καὶ αὐτὰ εἶναι: 1. Οἱ ὑπερμορφολογικὲς, πλέον βλάβες τῶν ἐνδοκυτταρικῶν μορφωμάτων καὶ οἱ πρὸς αὐτὰς ἀντιδράσεις, ἔπειτα ἀπὸ ἐπίδραση διαφόρων Stress καὶ 2. Οἱ πέντε κλασσικὲς, γενικοῦ τύπου ἀνταποκρίσεις τοῦ ὄργανισμοῦ πρὸς τὶς διάφορες βλάβες τῶν οἰκοδομικῶν του στοιχείων, ἢτοι ἡ φλεγμονώδης, θρομβωτικὴ, ἡ ἀνοσολογικὴ, ἡ ἀναγεννητικὴ καὶ ἡ νεοπλαστικὴ.

Ἐνα ἄλλο, τὸ μεγαλύτερο κεφάλαιο, ἀπὸ διακόσιες ἐξήντα σελίδες, ἀφιερώνεται στὶς εἰδικὰς γιὰ ἕκαστο ὄργανικὸ σύστημα ἢ ὄργανο βλάβες καὶ τὶς πρὸς αὐτὰς ἀνταποκρίσεις, κατὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλο ἢ περισσοτέρους τῶν τύπων, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρθησαν ὡς κλασσικοί.

Ἀκόμη, ἕνα πιὸ μικρὸ κεφάλαιο, μὲ διαπραγματεύση ὑπὸ τὸ ἴδιο πνεῦμα, καλύπτει τὴν ὑπερμορφολογικὴ παθολογοβιολογία τοῦ γήρατος. Τὸ βιβλίον, σὲ γενικὴ ἐκτίμηση, εἶναι καθ' ὑπερίσχυση πειραματικὸ ἠλεκτρονικομικροσκοπικὸ, παθολογανατομικὸ καὶ συγχρόνως παθολογοφυσιολογικὸ σὲ μοριακὸ ἐπίπεδο. Δίδει θετικές πληροφορίες γιὰ τὰ αἷτια καὶ τοὺς μηχανισμοὺς τῶν διαφόρων παθολογικῶν συμβάντων, ἐπομένως γιὰ τὴν αἰτιοπαθογονία τους. Ἔχει ὀλιστικὸ χαρακτήρα. Καὶ τεκμηριώνει τὴ συμβολὴ τῆς ἠλεκτρονικῆς μικροσκοπήσεως γιὰ τὴν πιὸ ἐνδελεχῆ

κατανόηση τῶν διαφόρων παθολογικῶν φαινομένων. Δὲν συνεπάγεται ὅμως, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας τονίζει, ἀπόψεις περὶ ἥσσανος συμβολῆς ἀπ' ὅ,τι ἢ κατὰ τὰ παραδεγεμένα τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας τοῦ μικροσκοπίου τοῦ φωτός. Καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητα πολύτιμο ὄχι μόνο γιὰ ἐρευνητὲς τοῦ ἴδιου πεδίου, τῆς παθολογοβιολογίας, ἀλλὰ γιὰ τοὺς γιατροὺς τῆς καθ' ἡμέρα πράξης. Ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς φοιτητὲς τῆς ἱατρικῆς γιὰ νὰ τοὺς θεμελιώσῃ τὴν ἐπιστημονικὴ νοσοτροπία.

Τὸ συγγραφικὸ ἐπίτευγμα τοῦ κ. Κωνσταντινίδη εἶναι δημιουργία ἐπιστήμονος ἐρευνητοῦ, μὲ ἄρτια γενικὴ ἱατρικὴ βιολογικὴ ὑποδομὴ, μὲ ιδιαίτερη ἐπίδοση στὴν ἱατροπαθολογία καὶ μὲ χαλκέντερη θεληματικότητα. Ἡ μακρόχρονη συστηματικὴ καὶ πρωτοπορειτικὴ πειραματικὴ ἐργασία του στὴν ἱστοπαθολογία τῆς ἀρτηριοσκλήρωσης καὶ ἡ βαθιὰ γνώση τῆς παθολογοανατομίας τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ κινηθεῖ μέσα σὲ ἓνα εὐρύτατο καὶ πολυσύνθετο τομέα μὲ ἄνεση καὶ νομοτέλεια, κατὰ τρόπο κυριολεκτικὰ ἐντυπωσιακό.

Δοκιμάζω μεγάλη ἱκανοποίηση διότι ἓνας ἑλληνας ἐπιστήμων εἶχε τὴν ἔμπνευση καὶ ἱκανότητα νὰ συγγράψῃ τὴν ἐξαιρετικὴ ἱατρικὴ βιολογικὴ συγγραφὴ, τὴν ὁποία δι' ὀλίγων σῆς παρουσίασα.